

Kladno 10. 10. 2021

Text kázání: Izajáš 45, 7: „*Já vytvářím světlo a tvořím tmou, působím pokoj a tvořím zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci.*“

Zamyšlení

Představme si soudní případ, máme podezřelého, hledají se důkazy, abychom se rozhodli o vině, nebo nevině. O výši trestu nebo o zproštění viny. Nejlepší a nejjednodušší pro žalobce a samotné soudce je přiznání pachatele.

Náš Bůh bývá často souzen, často jej umisťujeme do lavice pachatelů ve svých myšlenkách a v hodnocení dění ve světě. Obviňujeme jej ze všeho možného i nemožného. Kde byl Bůh, když se dělo to či ono? Ano, Bůh je obviňován z nečinnosti, když měl něco udělat a on to neudělal. Je obviňován z mlčení v případech, kdy měl promluvit a říci svůj jasný názor. Místo toho mlčel. Je obviňován z váhavosti, když nás nechává dělat nějak skutky, pak zjistíme, že to mělo být jinak, měli jsme počínat jinak. Bůh je obviňován z bezohlednosti, když nechává umírat nevinné, zejména bezbranné děti a ženy. Bůh bývá také spolupachatelem, protože přehlíží, jak si ubližujeme navzájem. Nezasahuje, nekárá, nesoudí, vlastně neříká k tomu vůbec nic.

Jediné, co může tohoto Boha zachránit před odsouzením, je, když nebude. Známe to. Po smrti pachatele se případ odkládá. Pro nás věřící je jedna velká šance: zavřít to (bibli)..., umýt si ruce a začít popírat. Jedině tak přestaneme na sebe upozorňovat a přivolávat hněv těch, kteří Boha obviňují, protože má na svědomí všechno zlé, co se kolem nás děje. Jak jednoduché. A dnes máme přiznání samotného Boha.

„*Já vytvářím světlo a tvořím tmou, působím pokoj a tvořím zlo*“. Říká to hrdě a s důrazem: „*já Hospodin konám všechny tyto věci.*“ To jsou zajímavá slova tlumočená prorokem Izajášem. Dobrý argument pro ty, kteří odmítají Boha, protože je tady nedostatek dobra. A zlo je všude, to samo jako by popíralo Boží existenci. Dobrý Bůh nemůže dovolit, aby bylo tolik zla. Dělá si Izajáš legraci? Nebo žertuje sám Hospodin? Zdá se, že ne. Jasná výpověď, žádná ironie. Přesto padne-li otázka, zda Bůh koná zlo, odpověď zní jednoznačně NE. To by zapíralo Boha ještě víc. Náš Bůh je dobrý a koná dobro. Je tvůrcem dobra i světla.

Bůh v Izajášově výpovědi zdůrazňuje svoje absolutní panování. Mimo Hospodina není žádný jiný Bůh. A tento náš svět je jeho absolutním dílem. Není nic, co by přišlo odjinud bez Božího vědomí. Ale především není nic, co by bylo mimo jeho moc. Ani zlo nemůže působit suverénně tak, že by Bůh byl na něho krátký. Jinak řečeno zlo nemůže přerůst Boží moc, nemůže Boha a jeho dobro ohrožovat. Je-li zlo protikladem dobra, zajisté není jeho konkurentem, je jen jeho narušitelem, jeho odvrácenou stranou.

Jak by řekl německý filozof, racionalista Leibniz, zlo má svoje místo v tomto světě, je součástí nejlepšího ze všech možných světů, které Bůh mohl projektovat a nakonec se rozhodl pro tuto podobu, pro tento svět, jaký známe se vším všudy. Přesto zlo, dodal by Leibniz, nemá vlastní existenci, nepůsobí nezávisle, je jen absencí nebo ústupem dobra. Stejně tak tma nastává, až když to, co působí světlo, zmizí. Tma tedy neexistuje, je jen výsledkem absence světla – stav z nepřítomnosti světla. „*Já vytvářím světlo a tvořím tmu.*“ Jak Hospodin tvoří tmu? Paradoxně ne tím, že on Hospodin chce, ale že my chceme tmu, respektive nechceme Boží přítomnost znamenající světlo. Možná nebo i tím, že my Boha vypudíme. Když umíral na kříži Boží Syn, nastala tma, jak shodně píšou synoptická evangelia. Matouš, Marek a Lukáš nám touto přírodní metaforou chtějí sdělit, že smrt Božího syna znamená vítězství temných sil. Bůh odchází, temnoty vítězí.

Život a smrt, jsou extrémním příkladem dobra a zla, aspoň z toho našeho pohledu. Dobra a zlo tvoří asi nejabstraktnější protiklad dvou různých extrémů našeho světa. Nenabízejí vždy jasné dělení. Co je vlastně zlo? A co je dobro? Často slyšíme v debatách: „jak se to vezme, jak kdy, to je prostě relativní“ atd. A nakonec to nejviditelnější z extrémů, co jasně rozeznáváme: den a noc, světlo a tma. To jsou kategorie, ve kterých se náš život odehrává, ve střetu dobra a zla, ve střídání dne a noci. To je rytmus života, který pro každého začíná narozením a končí smrtí.

Světlo existuje, tma neexistuje. I to je relativní. Nabízejí se dva úhly pohledu. Náš a Boží. Bůh je světlo, a jelikož sám působí světlo, nemůže ve tmě být. Zná slunce noc? Chodí opravdu slunce v noci spát? Ne, má smůlu. Kam přijde, tam je světlo, ať chceme nebo ne. A takový je náš Bůh, světlo samo sebou. Ovšem z našeho pohledu tma existuje, neboť je to stav, který by tady byl pořád, kdyby to slunce, zdroj světla, k nám nepřicházelo, nebo kdybychom si nevymysleli žárovky a podobná tělesa, která nám pomáhají vytvářet světlo. Pro nás to znamená, že když nebudeme chtít Boha, volíme automaticky tmu. Bůh pak může říct, já tvořím tmu. Tvoří ji tím, že odejde, ale on sám v té tmě není. Stejně tak slunce tvoří tmu, když zapadá, ale samo v té tmě není. Ta zůstává tady pro nás. Světlo má jasný zdroj, tma nikoliv. Chceme-li tmu, získáme ji jedině tím, že zatemníme. Tj., vytvoříme takové podmínky, aby světlo přestalo pronikat.

Tma neproniká jako světelné paprsky, nemá rychlost jako světlo, zůstává na místě a jen čeká na příležitost, aby se zviditelnila, aby řádila. Právě v tom je ukázka Boží moci. Bůh přichází a odchází. Proniká do temnoty, aby uzemnil tmu. Nehybná tma nemá kam utéct před Hospodinem.

Člověče, světe, je-li tvoje podstata tma, nemáš kam utéct, nemáš vlastní dynamiku. Jsi jenom milost, jsi jen to, co ti Bůh povolí. Tvoje záchrana přijde, když se vzdáš. Bůh pokořuje tmu, tvořil ji tak, aby zůstávala na místě, aby nedělala problémy.

Lež má krátké nohy, že? Tma je má ještě kratší. A se zlem to nebude jinak. Všechny jsou Bohem dostižitelné. „*Tvořím zlo.*“ Toto podivné přiznání chápu jako potěšující oznámení. Zlo není samostatné, neběhá po světě bez dozoru, někdo nad ním má moc, sám Hospodin má zlo pod kontrolou. Od narození vedeme boj proti absolutnímu zlu, proti smrti. Snažíme se před ní utéct, vyhnout se jí nebo ji aspoň oddálit. Přitom používáme všelijaké nástroje, které můžeme zas dělit na dobro a zlo, světlo a tmu. Boj s osudem, smíření s osudem, zapírání a korigování svého osudu, tím vším je život. Toužíme po světle, bojíme se tmy. Těší nás světlé okamžiky našeho života, temné stránky života nás zneklidňují. Taková je naše přirozenost – touha po vládě světla a odmítání temnoty. Ale to absolutní zlo, smrt, nás vždy dožene. To je velmi smutné poznání. Člověk má ještě kratší nohy, než to absolutní zlo, smrt. Neutečeme jí. Ale s Bohem se všechno mění. Bůh nám skrze Krista přináší vítězství nad zlem.

Uzavřeme tento, možná složitý, obraz konstatováním, že Bůh je světlo, dobro, moc. Je samohybnou silou. Pronikne kamkoliv. Tma, zlo mohou jen to, co je jim povoleno. Jejich moc přesahuje naše možnosti. Máme kratší nohy, ale jsme pohybliví na rozdíl od tmy, a zřejmě jsme pohyblivější než zlo. Tma a zlo nás lapají, protože na nás někdy a někde číhají. My máme možnost utéct směrem k Bohu, ke světlu. Čím větší světlo, tím menší tma, čím větší dobro, tím menší zlo. Jsme ústředním bodem střetu všech možných protikladů, ale jsme také jejich součástí.

Bůh svým způsobem povoluje člověku páchat zlo. Ptáme se jak? Jednoduše tím, že mu dal svobodu volby. To nás nutí činit neustále nějaké rozhodnutí. Převládá-li tma, stejně jako zlo, děje se to mnohdy z naší volby.

„*Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani temnotě.*“ Říká apoštol Pavel. Nepatříme nehybné moci. Nemůžeme patřit moci, která hýbe díky našemu Bohu, díky nám, protože nám Bůh nabízí podíl na své moci. To je pozvání ke spolenectví s Bohem, který nám dává moc nad zlem a tmou. Nepřiznáme také, že tvoříme zlo a tmu tím, že nevyužíváme možnost se spojit a spolupracovat se svým mocným spojencem? Možná se tímto ocitneme na lavici obžalovaných. Žalobce a soudce by byl sám Bůh.

„*Já vytvářím světlo a tvořím tmu, působím pokoj a tvořím zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci.*“ Toto přiznání není nic jiného než vyjádření suverenity.

Zlo neexistuje samo sebou, nemá suverénní působení, je závislé, tma nemůže být, když budeme chtít Hospodina. Zlo a tma vládnu v nepřítomnosti Boha, přicházejí tehdy, když Boha vyženeme, když zneužíváme svobodu proti dobru a světlu.

Buďme děti světla, nenechme, aby nám vládla noc nebo temnota. Přestaňme zatemňovat, nechme světlo, ať svítí na našich cestách za nadějí, vírou a láskou. Nepřekážejme světlu, nechme, ať pronikne ke všem, ať prosvítne všem. Buďme těmi, kdo razí světlu cestu k vítězství nad temnotami, kdo razí dobru cestu k vítězství nad zlem. Láska je to, co přemáhá zlo. Bůh je zdrojem, my buďme nástrojem jeho moci.

Já vytvářím světlo a tvořím tmu, působím pokoj a tvořím zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci.“ Toto není přiznání viny, ale moci a vlády nade vším. A místo souzení, pojďme Boha chválit s uznáním jeho moci a síly. Amen